

## Viðmerking

## Stuldur og barnavernd

Herfyri heitti SvF á meg sum formann í barnaverndini í Havnar kommunu um at fáa eina viðmerking viðvíkjandi nógva práttum um stuldur millum ung. Og so tað, at fleiri handilsmenn aftraðu seg við ella heilt løtu vera við at gera annað við málið enn at tosa við tey ungu og foreldur teirra. Eg jattaði Tóri Mikkelsen eina viðmerking m.a. tí hann í undanpráttum tókst, sum vildi hann geva málinum eina sakliga viðgerð. Men tá málið varð viðgjørt í Degi og Viku friggjakvöldið 14. november visti tað seg, at málið bert varð viðgjørt sum tju bang journalistikkur. T.v.s. at sjónarmiðið hjá SMS stjóranum Hans Mortensen um als ikki at fáa myndugleikar upp í mál um stuldur, móvegis einari útsøgn frá mær um, at øll børn sum stjála skulu handtakast av lögregluni og tveitast í gapið á barnaverndini. Og so eina smarta viðmerking frá nevnda stjóra um, at hann ikki sá nakad endamálið við at fara víðari við málinum um stuldur, bert tí barnaverndin skuldi fáa meira nágreinilig hagtøl.

Ætlaði tó ikki at gera meira við málið, men nógv hava vent sær til mín og vist sína ónøgd við, at fremsta málið hjá barnaverndini er at ganga lögregluni til handa og annars royna at oyðileggja lívið hjá teimum ungu, sum í veikari løtu traðka við síðuna av. Og tað sigur seg sjálvt, at ein kann ikki lata slíka hugsan sleppa at valda um barnaverndina og arbeiði hennara. Tí hesa frágreiðing.

## Samstarva

Barnaverndin í Tórshavnar kommunu tekur arbeiði sítt í ramasta álvara, og hóast tað mangan er trupult og sær eitt sindur svart út, so bæði vóna og trúgva vit uppá, at vit kunnu gera nakad munagott fyri børnini, tey ungu og familjur teirra. Og vit eru eisini sannførd um, at best og einasti háttur at náa hesum máli er við neyrum samstarvi. Samstarvi við familjurnar, myndugleikar, fakkólk og annars viðkomandi persónar. Ein av hesum samstarvs-pørtum okkara er lögreglan, og eg tori at siga vegna allar nevndarlímimir og starvsfólk á sosialu deild býráðsins, at samstarv okkara við lögregluna er bæði gott og skilagott. At samstarvið kemur báðum partum til gagns, og at nógvar familjur í seinasta enda eisini hava verið nøgd og fegin um tað. Samstarvið millum barnaverndina og lögregluna fer altíð fram í vissuni um, at vit umboða hvør sín part, men at vit vilja tað sama, at bæði børn og familjum teirra skulu hava eitt gott lív

røttu megin øll lógarmørk.

## Allar flestu hava stolið

Vit í barnaverndini kenna eftirhondini nokk so væl hugburðin og atburðin hjá børnum og ungum í býnum, og vit vita tí sjálvsagt eisini, at tað eru ymskar orsøkir til at ung fólk viðhvørt taka vøru ella annað úttan at gjalda fyri tað, og at tey allar flestu munnu hava roynt tað á ein ella annan hátt. Vit eru eisini vitandi um, at tey flestu bert gera hetta heilt stutta tíð ella bert eina - ella tvær ferðir. Tey kunnu gera tað orsaka av spenningi ella tí onnur gera tað. Og barnaverndin sær tí sjálvsagt ikki nakra orsøk til at kriminalisera ella forfylgja hesum ungu ella familjum teirra. Hinvegin er barnaverndin vitandi um, at ein partur av teimum ungu sum taka úttan at gjalda fyri tað, eisini gera tað av øðrum orsøkum enn nevndar eru omanfyri. Tey kunnu gera tað við vinningi fyri eyga (síðan málið um stuldur kom upp herfyri, havi eg frætt, at tað eru lágaldurs-ungdomar, sum skipa skipaðan stuldur og fáa onnur ung at hjálpa sær). Orsøkirnar kunnu eisini vera av meira persónligum slagi. T.v.s. at stuldurin kann vera eitt tekin um ávisar trupuleikar tann ungi hevur at dragsast við. Eitt tekin um mistrivna, um sálárliga óðgv, um at eingin gevur teimum gætur, og at tey tí eru farin undir at fremja ein meira óhepanan atburð.

Og tað eru hesi ungu, sum barnaverndin fegin vil hava samband við. Ikki fyri at tey skulu revsast og verða skrásett sum brotslingar, men fyri at royna at rætta teimum eina hjálpanði hond og kanska eisini støða skeivu gongdini. Og í slíkum málum er kanska eins ofta talan um at hjálpa allari familjuni á ein ella annan hátt.

Tað er ikki altíð lætt hjá handilsmonnum at meta um, annaðhvørt tann ungi, sum nápar eitthvørt, ger tað av hesi ella hasari orsøkini. Og vil tað tí koma fyri, at handilsmaðurin viðhvørt melder ung, sum gera tað fyrstu ferð, til lögregluna. Og kann hetta tykjast (eisini foreldrunum) sum bæði ógvusligt og óneyðugt. Og so verður tað sagt, at ósekur smástuldur skal revsast og skrásettast, meðan...

Fyri nøkrum árum síðan hevði eg helst sjálvar hildið, at sjónarmiðini hjá Hansi Mortensen vóru bæði skilagott og menniskjanslig, og havt eina ella aðra hugsan um, at øll børn gera tað, og at tað man fara at laga seg. Og hví í allari viðvørð blanda lögregluna uppí.

Men aftan á fimm ár sum nevndarlímur í barnavernd-

ini í Havnar kommunu eri eg av teirri áskoðan, at ta tænastu tú ger einum ungum fólk og foreldrunum við ikki at melda stuldur til lögregluna er ein hjámatenasta.

Og byggir henda áskoðan á tryggir meginreglur:

1) telist barnið millum teirra, sum ikki hevur nápað fyrr og bert hevur gjørt tað fyri spenningin, ja, so fær ein túrur á lögreglustøðina og ein samrøða við ein sosalráðgevara ikki aðrar avleiðingar, enn at barnið hevur skilt álvaran í málinum. Barnið fær avgjört ongi sálárlig sár, undirlutakenslur ella brotsmannalýndi av slíkum. Og bæði vit og lögreglan eru sannførd um, at hóast nógv ung og foreldur teirra hava verið bæði skammfull og ólukkulig undir samrøðunum, so hava hesar hjálpt og fyribyrgt. Tey eru fá, sum ikki hava takkað okkum hóast alt.

2) telist barnið millum teirra, sum finna frægd í at nápa, ella tey gera tað við vinningi fyri eyga, ella tí tey ikki hava tað so gott av ymskum orsøkum, ja, so kann ikki sigast annað, enn at tað er heppið, at viðkomandi kemur í samband við røttu myndugleikar. Heldur ikki hesi ungu fáa sálárlig bakkaast av hesum sambandi.

3) skilagotti og mangan fyribyrgjandi hátturin, lögreglan handfær bæði tey ungu og sjálv málini uppá. Barnaverndalímur eru regluliga hjástaddir á støðini, tá lögreglan tosar við ung, sum hava framit eitthvørt lógarbrot, og vit kunnu bert siga, at lögreglumennirnir í hesum sambandi allir/allar duga frá væl til stak væl at handfara bæði ung og mál. Meira verður ikki gjørt burtúr enn neyðugt og rimiligt. Og tað er eingin ungu í Havnar kommunu, sum hevur verið fyri sálárligum ella líkamligum ágangi frá lögregluni orsaka av slíkum lógarbrotum. Og sum eg skilji arbeidsgongdina í slíkum málum, so verður frágreiðing skrivað í hvørjum máli sær. Fer ikki meira fram í málinum, dettur alt burtur, og ein verður ikki skrásettur í svartar ella aðrar bøkur. Endar málið í rættinum, verður alt skrásett, sum slík mál annars verða. Áskoðanin hjá dómvaldinum á mál av tilíkum slagi er eftir mínum tykki bæði veruleikakend og avgjört rimiligt.

## Vandin liggur aðrastaðni

Nei, tað eru ikki ákeruvaldið og barnaverndin, sum eru potentielli vandin fyri, at ung gerast brotslingar, og tað er ikki soleiðis, at fremsta málið við barnaverndararbeiðinum er at fáa til vega hagtøl. Og eg man



neyvan vera einsamallur um at halda, at vandin (ábyrgdin) liggur aðrastaðni. Hjá foreldrunum fyrst og fremst og hjá samfelagnum gjøgnum dagstovnar, skúlar og samfelagslívnum sum so.

## Vit royna

Vit í barnaverndini royna sum sagt at rætta børnum, ungum og familjum teirra eina hjálpanði hond, og eingin ivi skal valda um, at arbeiði okkara kundi havt munað betur, enn tað hevur gjørt. Men vit royna stöðugt at bøta um m.a. við at menna samstarvið við allar partar.

Tann, sum sá Dag og Viku 14. november fekk helst varhugan av, at vit í barnaverndini leggja mesta dentin á at fáa til vega hagtøl. Hetta er ikki rætt, og orsøkin til, at eg - eisini - nevndini hagtølini fyri Tóri Mikkelsen var, at vit eins og øll onnur, sum arbeiða við menniskjum, eru betri stillað, um vit kenna veruligu støðuna. Tey, sum arbeiða við sjúkum, skulu eisini kenna veruligu støðuna og tey, sum arbeiða við fiskari, at at kenna veruligu støðuna. Men fyri okkum eru hagtølini ikki tað avgjandi, tey eru hent amboð.

## Finnur Helmsdal,

form. í barnaverndini í Tórshavnar kommunu

Skráseting Føroya  
hevur í dag skrásett niðanfyri  
standandi fráboðan:

Skrásetingar-nr.  
Sp/f 440, Sp/f Jall, 700  
Klaksvík

Stjórn:  
Farin frá sum stjórn:  
Elsa Signhild Hansen,  
700 Klaksvík  
Innkomin sum stjórn:  
Krislunn G. Christiansen,  
Klaksvíksvegur 37, 700  
Klaksvík

Skráseting Føroya  
tann 2. desember 1997

Kristin Balle

## sosialurin

Vit eru  
har fimm  
ferðir  
um vikuna

tel 11820, fax 14720  
email: sosialur@olivant.fo

Ur &  
Optik



Hesa vikuna  
lata vit 15%  
av urum

Jólagávu-  
hugskot

Silvur og gull smykkir,  
gávulutir silvur, glas, keramik, bestikk, fleir mynstur,  
og stórt úrval av urum

Ur & Optik  
Tlf. 41566 · Skála

Josi

Nógv nýtt heimkomið.  
Niðurdeilar, blusur, kjólar, sett,  
buksur, jakkar, vestar og nøkur  
góð tilboð hesa vikuna

Josi  
Skála · Tlf. 45150

